

Københavns Universitet

Anonym nyredonation

Gjerris, Mickey; Pøhler, Jesper

Published in:
Nyrenyt

Publication date:
2016

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Gjerris, M., & Pøhler, J. (2016). Anonym nyredonation: en overset mulighed? Nyrenyt, 41(4), 24-25.

Anonym nyredonation

– en overset mulighed?

Et ofte overset element i debatten om organdonation er spørgsmålet om levende anonym nyredonation. Det er nemlig lovligt at give din ene nyre til en fremmed, som kan få glæde af den. Bør du gøre brug af muligheden? Og hvis du vil – hvorfor er det så så svært at få lov?

AF MICKEY GJERRIS, BIOETIKER OG MEDLEM AF DET ETISKE RÅD OG
JESPER PØHLER, FILOSOF OG MEDLEM AF NYREFORENINGENS DONORUDVALG

Ifølge Scandiatransplant er 13 danskere indtil videre døde i år, mens de ventede på en nyre. 381 står fortsat på venteliste efter det organ, der kan redde deres liv eller befri dem fra en dialysebehandling, der i allerhøjeste grad hæmmer deres livskvalitet.

Er man på ventelisten, har man to muligheder:

1. Man kan modtage en nyre fra en af-død donor
2. Man finder en bekendt, som matcher og som gerne vil donere en nyre.

En mulighed står dog ikke på listen, selv om den burde: Nyredonation fra levende anonyme donorer.

Er levende anonym nyredonation en mulighed?

Ifølge Sundhedslovens § 52 om transplantation fra levende er der intet, der forhindrer, at man donerer sin nyre anonymt til en fremmed, forudsat at transplantationen foretages uden nærliggende fare for donorens helbredstilstand (Sundhedsloven). Der er hidtil ingen donorer i Europa, der er døde af at donere en nyre, og risikoen for bivirkninger er lille. Ifølge Rigshospitalets pjece om nyretransplan-

tation, er det således muligt at leve videre som hidtil med én nyre frem for to.

Praksis på de hospitaler, der gennemfører nyretransplantation på levende donorer i Danmark, er imidlertid at sige nej til anonyme donorer. Man ønsker kun at benytte sig af levende donorer, der har en personlig relation til modtageren. Spørgsmålet er derfor, om der er gode etiske begrundelser for ikke at udnytte muligheden for levende anonym nyredonation?

Kan man sikre anonymiteten?

Et af de helt centrale spørgsmål ved levende anonym nyredonation er, om det er muligt at sikre anonymitet. Anonymiteten skal sikre, at der ikke er en skæv magtbalance mellem donor og modtager. På den ene side skal anonymiteten sikre, at donor ikke føler sig presset til at donere eller uden om systemet tjener penge på donationen. På den anden side skal anonymiteten sikre modtager mod, at donor ikke har svært ved at slippe ejerskabet over nyren og derfor føler et behov for at sikre sig, at modtageren passer ordenligt på nyren. Endeligt kan det være overordentligt svært at sige nej til at donere sin nyre, hvis man bliver spurgt af en pårørende nyresyg.

Som modtager kan det ligeledes være svært at spørge en pårørende, om denne vil give sin nyre væk. Det kan ligeledes være en byrde at stå i evig taknemlighedsgæld til donoren. Ligesom donoren, kan modtageren også føle et ansvar for at skulle passe godt på den nye nyre – ikke for sin egen skyld, men for donorens. Endeligt kan det for begge parter være svært at slippe relationen igen, når man først har gennemgået en transplantation. Også selv om hverken donor eller modtager har et ønske om en relation.

Anonymiteten er således væsentlig, men der er to ting, som er værd at bemærke. For det første har vi allerede anonymitet i forbindelse med donation fra døde donorer, hvorfor det bør være muligt at sikre et lignende system til levende nyredonation. For det andet så accepterer vi allerede ikke-anonymitet i forbindelse med levende nyredonation fra venner og familie, hvor vi gennem samtaler søger at sikre, at donationen sker frivilligt og uden økonomiske bånd mellem donor og modtager. Hvis man fra sundhedsvæsenets side mener, at det er forsvarligt, så er det svært at se, hvorfor det skulle være umuligt at håndtere levende, anonym nyredonation.

Er man rigtig rask, hvis man giver sin nyre væk?

At donere sin nyre til et menneske, man ikke kender, kan virke ret radikalt. Derfor er det vigtigt, at lægen sikrer sig, at den potentielle donor er psykisk stabil og ikke er udsat for et skjult pres i form af fx økonomisk betaling eller pres fra et andet menneske.

Anonym donation sikrer imidlertid netop, at der ikke er tale om pres eller økonomi. Som nævnt ovenfor kan det være svært at sige nej, hvis en ven eller et familiemedlem spørger, om du vil give din ene nyre for at redde dem. Man kan ligeledes forestille sig en nyresyg, der i desperation betaler et fremmed menneske for at donere sin nyre til vedkommende. Men i et system, hvor donor og modtager ikke kender hinanden, er disse problemer jo som udgangspunkt løst.

Et større problem er det, hvis man ønsker at donere sin nyre til en fremmed af de forkerte årsager, fx en sårbar psyke. Som læge har man pligt til at forvise sig om, at donor har forstået betydningen af at donere en nyre og de risici, som det indebærer, så der er tale om, at donor vurderes som psykisk stabil og i stand til at give informeret samtykke.

Her kan man så spørge, om der rent faktisk findes mennesker, der er psykisk stabile og villige til at give deres nyre væk til fremmed. Mennesker, der gerne vil redde en, de ikke kender – ikke for at tjene på det eller fordi, de er under pres, men ganske enkelt fordi, de gerne vil gøre noget godt for andre. Findes de virkelig, disse altruister? Eller er vores samfunds menneskesyn der, hvor det at ville hjælpe andre på denne måde, automatisk må betyde, at man ikke er ved sine fulde fem?

En stor gevinst med en lille risiko

Set herfra bør Danmark i langt højere grad gøre brug af levende, anonyme donorer. Argumenterne imod at gøre det er ganske enkelt for svage i forhold til den

gevinst i form af flere nyrer til donation, som venter – særligt når man betænker den lille risiko, som donor udsætter sig for.

Et andet argument er, at hvis der findes folk, der gerne vil give deres nyre væk for at redde andres menneskers liv – hvorfor så nægte dem muligheden? Der skal ganske vist etableres et system for at sikre anonymiteten, men som tidligere nævnt er der inspiration at hente i allerede eksisterende løsninger. Nyreforeningen er ved at lave et oplæg til, hvordan et sådant system kan fungere, og hvad det vil koste, og det ser meget overkommeligt ud. Sverige og Storbritannien har desuden et system for anonym nyredonation, som hvert år redder liv, og det må være muligt at lade sig inspirere af dem.

Frem for alt vil en praksis med levende, anonym nyredonation redde liv og sende et signal om, at Danmark er et land, der tror på, at vi mennesker vil hinanden det godt, i stedet for som udgangspunkt at betragte dem, der ønsker at hjælpe andre med mistænksomhed.

” Findes de virkelig, disse altruister? Eller er vores samfunds menneskesyn der, hvor det at ville hjælpe andre på denne måde, automatisk må betyde, at man ikke er ved sine fulde fem?

NYRENYT

DECEMBER 2016 • ÅRGANG 41 / NR. 4 • NYREFORENINGEN.DK

TEMA om arbejdsliv – støttemuligheder, personlige beretninger og guide til at nå dine karrieremål. Læs med fra side 15.

Læs bl.a. om: 30 år i dialyse • Medlemskurser og rejser 2017 • I cirkus med Kronprinsesse Mary

Indhold

Julemad s. 6

Anonym donation s. 24

Konkurrence s. 34

- 4 Kort nyt
- 6 Julemad til nyresyge
- 8 Juniorweekend
- 9 Diagnoser
- 10 Lokalt nyt fra Sønderborg
- 11 Det sker lokalt i Nyreforeningen
- 12 Ferie på Mallorca
- 13 Dækning af merudgifter
- 14 30 år i dialyse
- 15 Tema: Arbejdsliv
- 23 Nyrekonference 2017
- 24 Anonym nyredonation – en overset mulighed?
- 26 Medlemskurser og rejser 2017
- 28 Fælles retningslinjer i arbejdet med kvalitetsudvikling
- 29 Revolution i hjemmedialyse på vej
- 30 I cirkus med Kronprinsesse Mary
- 32 Digte fra dialysens vindue
- 33 Når patienter bliver brugere
- 34 Året der gik konkurrence + Mød sekretariatet
- 35 Kontaktoplysninger

KOLOFON

REDAKTION

Jan Rishave, ansvarshavende redaktør.

REDAKTIONSUDVALG

Jan Rishave, Anna Kronborg Haar, Helle Wilmann Søndergaard, Charlotte Schmidt, og Karina Ertmann Krammer

REDAKTIONELLE BETINGELSER

Redaktionen forbeholder sig ret til at redigere og afkorte indsendte manuskripter på mere end 1.000 ord. Forkortede artikler bringes kun med forfatterens forudgående accept.

Kun artikler underskrevet af landsformanden udtrykker foreningens officielle holdning. Der kan frit citeres fra bladet med tydelig kildeangivelse - hele artikler dog kun efter aftale med forfatteren.

ISSN: 2246-0659

FORSIDEFOTO

Colourbox

LAYOUT, GRAFIK & TRYK

KLS PurePrint A/S

OPLAG

4.400

DEADLINE

for næste Nyrenyt:

19. januar 2017.

Næste nummer af Nyrenyt

udkommer den 1. marts 2017

Materiale kan sendes direkte til:

mail@nyreforeningen.dk

SILVER
PurePrint® by KLS
Produceret 100% biobæredygtigt
af KLS PurePrint A/S

Hendes Kongelige Højhed
Kronprinsesse Mary,
protektor for Nyreforeningen
Foto: Steen Evald